SVENSKA CANADA-TIDNINGEN

SWEDISH WEEKLY

P. M. DAHL, Managing Editor.

Printed and published every Thursday by the CANADA WEEKLY PRINTING Co., Ltd., a joint stock company, incorporated under the Laws of Manitoba, at its office and place of business, 525 Logan Ave., Winnipeg, Man.

TELEPHONE 29 011.

I Canada:	I U.S.A. och Sverige:
Hela år i förskott ..$2.—	Hela år i förskott ..$3.—
Halvt år i förskott ..$1.00	Halvt år i förskott ..$2.50
4 månader i förskott ..$1.00	4 månader i förskott ..$1.00

Antagt Undertecknad Ing. är en kvittering för betalningen av en tidning för hela tiden till en mottagen tidningsnummer. Om prenumeration, antingen av sjelv är prenumerant eller av mottagaren som i annan ordning betalt. En ofver prenumerationstiden av minsta mottagare av tidningen med vägra att hålla tidningen tillsänd från postkontoret tills det har betalningen till dess utestående för tidigare månader.

Om du vill att din adress ska ej du derrutan tidningen vägrar, tänk tidningen fortfarande de mycket till vår gamla mottagare, så är du skyldig tidningarna betala för tidigare tiden personen, som tidningen var sänd till.

Icke beställda manskrift till tidningen, som ej kunna antagas, återsändas ej, varken ej porto bifogas.

Adressförändringar. — En av vara prenumerantker, som av tidningen hålla adress ofta ombytas tidningen, att till vår uppgifva namn på såväl sin gamla prenumeration som den nya, emedan vi i annat fall äro ansvarsfria att adressändringen.

Betalning. — En av prenumerantkorna, som insända penningen per post, uppmanas att göra det genom "money order", "express order" eller i registrerat brev. Vi äro ansvarsfria för penningar som äro sända i annat sätt. Vid change — av vissa skäl genom utbyte av datum på adressetiketten i tidningen.

Prenumerationspriset måste erläggas i förskott. Tidningen tillsändes prenumeranten, som den ej uppsagt och betalning efter $2.00 per år måste erläggas för skuld. Alla brev och förfrågningar äro alltid bifogade.

Till tidningen insända "Fria Ords" bidrag och poetiska inlägg betraktas som tidningens egendom.

ANNONSPRISER

på begäran. Efterfrågningar (3 gånger) $1.00. Dödsannonser med text och kort ej overstigande 2 tum $1.00. Förlovningsannonser, vigsel, andliga psalmer m. m. 10 c. per gång för varjande icke overstigande 1 tum. Annonsering utöver ovanstående mot förut insänd faktura.

SVENSKA CANADA TIDNINGEN
525 Logan Ave., Winnipeg, Man.

Torsdagen den 7 november 1929

DEN 6 NOVEMBER.

SVERIGE har sedan artionden tillbaka firande betydelsefulla nationella högtidsdagar. Den första, och samtidigt den yngsta, är den 6 juni, minnesdagen av Sveriges grundlags antagande och numera vigd som högtidsdag för de blågula fargerna, *Svenska Flaggans Dag*, eller Gustavs-dagen, som vi ofta kallade den.

Den andra stora nationella högtidsdagen är den 6 november- den aldsta svenska högtidsdagen av nationell karaktär.

Firandet av den 6 november är icke blott ett firande av en storsint konungs minne, som levde och fell för sin tro, utan dessutom ett och kanske i vidare betydelse högtidsgrundande av vad vi kalla religionsfrihetens institutande i Norden.

Gustaf II Adolf, Gustaf Vasas sonson, och i så mycket sin store farfaders like, var efter historietolkarna att döma en folkets och folkfrihetens man. Det är icke hans kamplust, hans krigiska bedrifter eller hans bekämpande av de katolska hararna under Tillys och Wallensteins ledning, vi beundra och högakta, utan det är sinnebilden av den dåtida svenskens frimodighet och storsinthet vi fylka oss omkring, som värdiga förebilder för den svenska nationens särdrag.

Gustav II Adolf offrade sitt liv, för det han ansåg vara det största i människolivet, den personliga friheten och den uppriktiga föreställsen att icke låta brutala krigshopar, i detta fall de katolska, underkuva det svenska folket och påtvinga dem, likaväl som så många andra folk, en religion, för vilken de stodo främmande och rent av avvisande.

Det är i denna handling, Gustaf II Adolfs storhet ligger, och det är också därför eftervärlden hyllar och aktar honom som en den personliga och andliga frihetens största förkämpe i den gamla tiden.

Om vi utgå från detta, hava vi oerhört mycket att lära av Gustaf II Adolf och kunna med frimodighet hylla hans minne som en världsfigur av största mått och en boren idealist. Man kan till och med gå så långt att man i Gustaf II Adolfs levnadssaga spårar en spirande underton till de första ansatserna för den paroll som i dag stämplar de bredare lagrens kamp för självstyre och jämlikhet.

Hans ord till Riksens Ständer före avresan till Pommern: *"Det är bättre att förekomma än förekommas"* stämplar honom som en oräddi kämpe, och hans insats i kriget, där han själv var den förste att gå till anfall och personligen ledde sina trupper till seger eller undergång, har ytterst litet att göra med de moderna krigshetsarnas väl beskyddade "observationsplatser". Om man också icke kan sympatisera med Gustaf II Adolfs plan att underkuva stora delar av det Tyska Riket, finner man dock tvenne, icke bara försonande, utan till och med ytterst förståeliga drag, i hans liv. Det första gäller etablerandet av religionsfriheten, det andra oräddheten och modet, vilket tog sig uttryck i traktan att alltid vara den förste att möta fienden.

En man som personligen är i besittning av sådana karaktärsegenskaper har alltid rätt att få räkna folksympatien, och detta bevisas bäst av den vördnad icke bara Sveriges folk, utan alla uppriktiga bekännare av den protestantiska läran, hysa för hans minne.

Hans djupa religiositet och hans brinnande tro på den Gud han sedan barndomen lärt älska över allt annat, danade honom till vad han blev, en frihetens förkämpe i Norden.

Svar vi därför i år, på 297-årsdagen av hans stupande på Lützens slagfält, åter begå hans minne, blir det också det en spontan hyllning till frihetens kanske största och mest omtalade internationella frihetskämpe och religionsförsvarare.

Hans minne kommer att bestå i evärdiga tider, och hans gärning, att kämpa för att den gamla varmens folk själva fingo avgöra vilken religion de önskade hylla sig till, kommer att bli som ett storvulet minnesmärke över svenskens ökvänliga ideal och andliga strävande dagar efter frihet i tanke och tal.

PREMIÄRMINISTERNS TAL.

FÖR de många tusen canadensare, som sistlidne fredag hade förmånen att höra det sakrika och patriotiskt sett genomsunda tal, premiärministern, Rt. Hon. W. L. Mackenzie King höll för Canadas folk, och vilket tal rundradierades över hela riket, stod det fullt och främst klart att vi i vår nuvarande regeringschef ha en person med sällsynt höga och nobla syner, som alltid äter landets intresse vara det avgörande vid sina rådslut.

Ansvarskänslan, icke bara mot dem som stödja honom och givit honom den politiska makt han är i besittning av, utan även ansvarskänslan mot oppositionspartierna var en annan framträdande egenskap, som man måste beundra hos var regeringschef, icke därför att detta skulle kunna tänkas vara en främmande ståndpunkt för en regeringschef, som samtidigt är en kraftig partichef, utan därför att vi inom det politiska livet på denna kontinenten tyvärr äro alltför vana vid att få se motsatsen kraftigt representerad hos dem, som för dagen innehava makten.

Enighetssträvandet, är den tredje framträdande egenskapen hos H. Mackenzie King, som specielit vi nycanadensare måste uppskatta och beundra. Hans stora mål, att skapa ett enigt och starkt Canada utan, som han säger, hänsyn till någon särskild landsända, eller någon särskild folkklass, ras eller trosbekännelse, kan icke annat än giva honom fullaste stöd och tillgivenhet från de folk, som likt främningar gjort sitt inträde i den canadensiska nationen, eller familjen, som han upprepade gånger framhöll.

Hans klara och logiska framställning över det politiska läget i landet och den totala avsaknaden av politiska konflikter i federala angelägenheter, blev så i detalj bevisad genom att punkt för punkt borteliminera alla de frågor, som under normala förhållanden skulle kunna giva anledning till eventuella politiska konflikter.

Tullfrågan, som oppositionspartiets chef lagt så stor vikt vid vid sina anfall mot regeringen, bevisades främst vara ett ganska planlöst agitationsförsök mot liberalerna och på intet viss aktuell, då som av referatet tydligen framgår, denna sak ännu icke ens slutbehandlats i Staternas senat och allra minst föreligger färdig för lagutskottets utlåtande till kamrarna.

Bland de punkter premiärministern mera flyktigt vidrörde, icke på grund av deras ringa betydelse, utan därför att de blivit föremål för så mycken klarläggning, var kanske utredningen om Canadas ställning inom det brittiska imperiet för oss nycanadensare, som ofta nog svävat i den uppfattningen att Canada vore underordnat moderlandet i administrationshänseende, av största intresse, då vi tydligt fingo klart för oss att Canada som ett fritt och självständigt Dominion inom det brittiska imperiet formerar sin egen administration och är lika så mycket i stånd att kunna kontrollera sina egna intressen som både Skottland, Irland och England.

En annan sak, som upprepade gånger framhölls av talaren och som ger oss ett ypperligt bevis för hans ovan för är ighet och uppriktighet, då det gäller att framhålla sitt partis politiska ståndpunkt till frågor av nationell karaktär, var hans önskan att se politiska ledare framlägga sina manifest för folket på ett sådant sätt, att de kunna höras över hela landet, och icke som nu sker av oppositionen, förändra och omdana dem att passa just det distrikt i vilket talet för ögonblicket hålles.

Denna punkt är ytterst viktig och bevisar bäst att liberalismen nu liksom alltid är beredd att kämpa kampen med blanka vapen och med ett språk, som ljuder i samma tonarter i New-Brunswick, på prärien och i British Columbia. Genom att stora politiska tal bliva i likhet med detta tal rundradierade, framhöll vår regeringschef, undviker man att göra politiken till klasskamp, eller en strid för visa landsändars intressen, utan skapar och danar den till en ren nationell sådan, som måste bliva bedömd som en för hela landet lika viktig angelägenhet.

Bakom denna apell spårar man klart och tydligt premiärministerns innerliga önskan att sammanföra och foga samman de olika landsdelarnas intressen till ett gemensamt och för hela landet bestående intresse, som tar sig uttryck i en rent nationellt betonad politik.

Detta låg till grunden för Confederationen i 1867 men blev genom de upprepade slitningarna och Västerns sena anslutning till de övriga provinserna, åsidosatt för de makthavande provinsernas intressen, främst då Ontarios och vissa av Maritimprovinsernas.

Nu anser premiärministern tiden vara inne för en kraftig ansats till ett samverkande och med landets intressen i det hela önskligt politiskt ko-operativt arbete, som kan fogas och danas efter de nationella intrestena till ett samverkande, vidsynt och tolerant fosterlandsdanande helt.

Och han refererar också i en senare passus till vår ställning inom det brittiska imperiet som ett för nationalitetskänslan och samhörighetssträvandena så ytterst viktigt steg, som sammanfogandet av de gemensamma intressena till viktiga etapper i fredens och icke illviljans och hatets intresse.

Ett oberoende och starkt Canada, sammangjutet med det brittiska imperiet i frågor av förnämligast ekonomisk natur är och har allt sedan Confederationen varit Canadas mål. Och det ser ut som vår nuvarande regeringschef skulle mer än någon annan vara mannen som lyckas utveckla denna sammangjutning på självständighetens och självstyrets grundval.

Däri ligger också beviset för Canadas premiärministers stora duglighet som diplomat och statsman, omdömen vilka som bekant redan förlänades honom vid imperiekonferensen i London 1926, och vid fredskonferenten i Haag i somras.

VALET I ONTARIO.

VALET i Ontario är över och mr. Ferguson med sina 92 mer eller mindre legitima söner sitter mäktigare och fastare i sadeln än någonsin. Så synes det, sett utifrån. De förenade vänsterpartierna borde efter detta ha all anledning att hänga läpp och känna sig så skamsna, att de aldrig mer ära våga rikta blicken mot tronens topp — än mindre begära denna upphöjda plats.

Härvid är dock att märka, att var medalj har sin frånsida. Det var nämligen ingen, som vid detta val gjorde sig det ringaste hopp om att störta regeringen Ferguson. Detta fastän det utan tvivel skulle ha varit en god gärning. Som läget var kunde de konservativa rida ut denna vaistorm, och det gjorde de med bravur också.

För de förenade vänsterpartierna spelar det en relativt underordnad roll, huru många mandat de uppnådde i detta val. Flera eller färre representanter är tämligen likgittilgt i detta sammanhang och under nuvarande förhållanden i provinsens legislatur. Väljarna såväl som de ledande i vänsterpartierna se nämligen långt framom detta provinsval mot ett annat val, då de liberala, de progressiva och arbetarpartiet komma att marschera fram i samlad fylking och på bred front. Det var denna välapparat, som skulle prövas i det avhållna valet och som här fick sitt elddop.

I Kenora- distriktet segrade arbetarpartiets kandidat med de liberalas och de progressivas hjälp. Det visar sig sålunda att linjen är den rätta, rättningen är bra och farten blir nog större, när den tiden kommer. En annan sak har detta val också lärt oss. Vi visste det förut, men det torde finnas de, som ej varit riktigt uppmärksamma på denna sak. I Kenora, där vänsterkandidaten segrade, är också den skandinaviska pressen mest utbredd. Det visar sig således att den skandinaviska landsfolkningen i det hela röstar med vänsterpartierna, med de liberala och de progressiva —och som saken ligger till i Kenora - distriktet — med arbetarpartiet. Detta bortsett från att städernas element av en fullständigt förklarlig anledning delvis funno det lämpligt att kasta sina röster på den konservativa kandidaten. Detta är ej mer än vad man visste skulle ske, något som sker under alla invecklade förhållanden. Det visar sig sålunda att, där den skandinav. befolkningen är stak, förmår den också — under normala förhållanden — att lämna sitt värdefulla bistånd. Det är att hoppas att de ledande ej glömma detta.

Valet i Ontario visar oss det i och för sig ganska naturliga, att en koalition mellan vänsterpartierna mycket lätt går att bilda och upprätthålla. Detta svarar helt mot avsikten och med förutsättningarna för den avslutade valkampanjen och betyder långt mer än förlust eller vinst av så och så många platser i legislaturen. Det är åsikten och farten det kommer an på, när man slår sig på politik. Resultat skall ej utebli, lika litet i Ontario, som på andra platser. Det är detta som valet i Ontario har lärt oss och torde bli lyckobringande för våra partier liksom för folket.

Uppifrån och nedifrån

Så var den valstriden slut, och kapitalismen kunde åter fira en seger i Canada. Det är värdigt vad vi blivit kapitalistiska på sista tiden, det är nästan så man ryser av vällust. För att inte säga av penningyrsel. Kom se'n inte och tala om de dåliga tiderna i Canada.

Det hela påminner mig om en liten episod från gamla Stockholm, dit en turistande yankee en dag förvillade sig. Han såg det svenska folket ute och hemma och förfärades över det till synes överallt rådande välståndet. Och förundrades även storligen. Så en dag förundrades han så mycket att han ansåg sig böra tillfråga en myndighetsperson om verkliga förhållandet, varvid följande samtal utspann sig:

— Ursäkta, herr konstapeln, men ha Ni inte något fattigt folk i den här staden.

— Jo, då, dom ä' fattiga alltihop, men dom ger hm. hm. i att visa det.

Det är nog så med det politiska folket i Canada också. Vi äro vänsterpolitiker alltihop, men vi ger hm. hm. i att visa det. Det är icke gentilt nog, tycka vi.

* * *

Sedan den bålde herr Fergusson åter blivit vigd till ämbetsmakten och regeringsskutan, vilket visst häromdagen ägde rum i Toronto nedkallades folkets välsignelse över de "äkta makarna" av högste valrevisorn, varefter herr Fergusson lär ha tillfogat i ett hastigt påkommande anfall av tankspriddhet: Tack, tack goa herr valrevisorn, för de tröstens ord han sagt. Och var det inte tankspriddhet, som dikterade herr Fergusson, så kanske var det rent av förutseende, ty när legislaturen sammanträder på nytt, blir det nog nödvändigt att få mottaga "några tröstens ord." Särskilt nu sedan Hutchinson också blivit vald.

* * *

Dagspressen konstaterar med uppriktigt allvar att situationen i det goda Soviet är ytterst kritisk och att en motrevolution nu är så gott som säkerställd, särkilt sedan Trotsky återbördats till fadershemmet och kommunisterna och bolsjevikerna på Lästmakaregatan där hemma i Sverige fått en upprensning och Torontos polismästare lätit Ontariokommunisterna återfå talfriheten vid sina offentliga möten.

Det är förrästen icke att undra på om framtidsrevolutionen skulle bliva ett bakslag för Moskvas fiender, sedan följande lilla historia börjat cirkulera i dagspressen:

Lille Hans: — Vad är bolsjeviker, pappa?

Pappa: — Det är ett sådant folk, som vill ha allt vad andra äger och som aldrig tvättar sig.

Lille Hans: — Då vill jag bli bolsjevik, pappa.

* * *

Våra norska bröder, som tydligen äro mycket mera nationalistiska och patriotiska än vi, ha i dagarna bildat en ny fosterländsk organisation i Winnipeg och skola sedan få lokalavdelningar *överallt* i landet.

Organisationen, som fått det klingande namnet *Sons of Norway* hade sin instiftelsefest i torsdags kväll på självaste Hallowe'en, utan att dock vare sig behöva stjälpa ikull spårvagnar eller lyktstolpar. Det rykte, som en dag nådde oss, att organisationen skulle hava något i gemenskap med en annan stor nationell rörelse, Sons of Freedom, lär sakna allt fog, synnerligast som själva "*P. M.*" är bland "tillidsmännen."

* * *

På tal om nationalism och så vidare, lär Ramsay MacDonald, som i Staterna så hädiskt blev kallad *Old Man Ramsay* (Gubben Ramsay), en dag under uppehållet i Washington uttryckt en önskan att få telefonera hem till kungens kansli i Whitehall. Han kom inte fram trots upprepade långa signaler. Egentligen är det knappast något att förvåna sig över, om transatlantledningen strejkar någon gång. Men händelsen gav upphov till vilda rykten och gissningar kring orsaken till murran på tråden.

* * *

McDonald har det förrästen inte alltid så lätt, lika väl som det inte alltid är lätt att vara premiärminister, vilket allt torde kunna bevisas av följande lilla episod:

Ehuru samtalen mellan president Hoover och MacDonald omgivits med sträng hemlighetsfullhet har det likväl, "behaglig nog" tillägger det amerikanska telegrammet om saken, läckt ut, att presidenten fört på tal vissa försvarsanstalter i Halifax, Nova Scotia, varom han önskat att premiärministern skulle samtala med Mackenzie King. Detta har väckt opposition i Ottawa, där man tycker att saker som på det närmaste berör Canada, inte först skola diskuteras i U. S. A. och sedan hos oss.

Och det är inte utan att vi även nu hålla med Ottawa.

* * *

Om någon skulle tro att det är bara yankees som äro "smarta annonsörer", så skall jag be att få återgiva följande lilla händelse från Moskva vilken tydligen bevisar att den "smarta annonskulturen" där inte står den amerikanska efter. Det kan också rent av hända att denna lilla historia kan föra det goda med sig, att när någon klippsk gynnare följer exemplet, vi äro på vakt.

Händelsen härskriver sig från Moskva och återgives ur "Isvestia", i vilken tidning man för någon vecka sedan kunde läsa följande annons:

Ett guldur (här följde en närmare beskrivning) blev i går upphittat på Sunskayagatan. Ägaren kan mot legitimation och en hittelön på 5 rubler återfå det med hänvändelse till (namn och adress). Verkningen av denna annons var förbluffande. Redan kl. 7 följande morgon infunno sig talrika personer på den uppgivna adressen och förklarade alla, att de föregående dag på Sunskayagatan hade tappat ett guldur, som liknade det upphittaren biskrivit i annonsen. Denna mottog dem en efter en på sitt kontor, där han efter ett kort förhör, öppnade en låda och visade fram uret.

— Är ni fullständigt säker på att det är ert, så att ni inte tager fel?

Varpå den besökande svor på att det var hans ur, och tillade i allmänhet följande:

— Det är icke för det är av guld, som jag sätter så stort värde på det, utan för det har ett betydligt affektionsvärde för mig.

Upphittaren överlämnade därpå uret mot en femrubel-sedel och ett kvitto, i vilket "ägaren" erkände sig ha återfått sitt ur. Sedan blev det nästa mans tur.

Författaren till annonsen omsatte på detta sätt 977 ur av koppar, varav han hade inköpt ett helt lager för 1 rubel stycket. Om icke myndigheterna fått nys om saken och satt stopp för trafiken hade han utan tvivel kunnat samla en liten förmögenhet på geschäftet.

Ja, vi ses igen.

CERES.

KREUGERTRUSTEN.

NAMNET Ivar Kreuger är i dessa dagar på allas läppar. Den jättelika lånetransaktionen med Tyskland har ånyo riktat hela världens uppmärksamhet på den nya finansiella stormakt, som på ett tiotal år uppstått i Norden och som nu nämnes i raden av världsfinansens stora namn Rotschild, Vanderbilt, Rockefeller, Morgan. "Der Schwedentrust" skriva de tyska tidningarna, därmed angivande att man betraktar den väldiga tändstickskoncernen som ett svenskt företag, ehuru det är allmänt veterligt att den arbetar med övervägande amerikanskt kapital. I en intressant artikel i en tysk tidning framhölls för några dagar sedan som ett betecknande drag för tändstickstrusten att den lyckats bevara sin svenska karaktär. Huru länge skall man kunna säga detta med sanning. Det är en fråga som i hög grad intresserar oss svenskar.

Man har ett allmänt intryck av att ytterst få människor ännu ha fullt klart för sig vad denna tändstickstrust eller Kreuger-koncern egentligen är och vad som kan väntas komma ut av den under de närmaste åren. Företagets komplicerade organisation, den väldiga omfattningen av dess verksamhet, dess betydande möjligheter men också stora risker — allt samverkar till att försvåra bedömandet av dess framtidsutsikter. Alla synas vara överens därom att dessa i hög grad äro beroende av skaparens och ledarens egen personliga insats. Förtroendet till det väldiga företaget är med ett ord knutet till Ivar Kreugers person. Hittills har det hörts mycket litet om denne man.

Vi äro de äldsta försäljarna i Canada av svenska verktyg och har försålt alla importerade märken. Erfarenheten och omsättningen har visat att

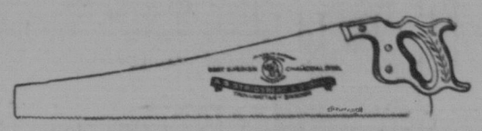

Stridsberg & Biörcks "Hot-Rolled" Stålsågar

äro de bästa som tillverkas i Sverige. Våra priser äro till följd av vår stora omsättning de lägsta. Order såväl stora som små samt förfrågningar expedieras omgående. Handsågar i alla storlekar svängd och rak rygg.

WESTERN IMPORTING CO.
20 St. Nicholas Str. – Montreal, P. Q.

ELD! EXPLOSION!

SKADOR! DÖD!

Saskatchewan lider svåra och fullkomligt onödiga och lätt förhindrade förluster i liv och egendom varje år på grund av det faktum att folk envisas att använda bensin och fotogen vid uppgörande av eld.

Dödsfall och skador orsakade av olämpligt och oförsiktigt bruk av dessa ämnen under senare år, sammanställda av provinsens eldsvådekommissarie, äro:

	Dödade	Skadade	Summa
1924	12	18	30
1925	7	28	35
1926	5	24	29
1927	13	16	29
1928	10	14	24
1929 (to Oct. 1)	14	9	23
	61	109	170

HÄRMED VARNAS mot detta bruk, särskilt under höst och vintermånaderna, då folk för att hastigt få eld, hänge sig åt denna farliga vana.

VIKTIGT. — Se till att all bensin och fotogen förvaras i särskilda kärl och klart och tydligt märkas "Dangerous".

A. E. FISHER,
Fire Commissioner.

Regina, den 29 oktober 1929.

Kreugers finansgeni kan anses tillräckligt bevisat genom hans verk. Detta må bliva av längre eller kortare varaktighet — upphovsmannens geniala kombinationsförmåga och enastående djärvhet komma att alltid väcka beundran. Han har som ingen annan begagnat efterkrigsårens labila förhållanden på det ekonomiska och statsfinansiella området för att bryta nya vägar och öppna nya möjligheter. Kombinationen av industriföretag och finansinstitut har genomförts i en häpnadsväckande omfattning och med en beundransvärd konsekvens. Den svenska tändstickstrusten, som nu behärskar 75 proc. av hela världens tändsticksproduktion, har byggt upp sin moonopolställning på en serie statslån, vilkas sammanlagda belopp för närvarande uppgår till den väldiga summan av 187 milj. dollar. Tillkommer så det stora lånet till Tyskland stiger lånesumman till det för ett enskilt företag svindlande höga beloppet av 312 milj. dollar, d. v. s. i svenskt mynt bortåt 1,200 milj. kr. Kreuger har målmedvetet utvecklat tändstickskonsumtionen till ett skatteobjekt, ett monopolobjekt och ett hypotek för internationella lån.

Är denna väldiga byggnad fast grundad? Den frågan tilltro sig nog få att kunna nöjaktigt besvara. Man kan peka på vissa osäkerhetsmoment i själva monopolorganisationen, och att de många statslånen till sydeuropeiska och sydamerikanska stater innebära betydande riskmoment säger sig självt. Men å andra sidan har nog ingenjör Kreuger rätt, när han i ett uttalande till en amerikansk tidning framhåller att den internationella trusten är en faktor, som befrämjar ekonomisk och politisk fred och jämvikt. Detta är en sak som även storkapitalets och trustväsendets vedersakare böra kunna erkänna. Men någon absolut säkerhet gives icke i denna ofullkomliga värd och även den mest storslagna och sinnrika ekonomiska byggnad är utsatt för dessa otaliga risker, som företagsamhet och mänsklig skaparvilja i alla tider haft att räkna med. Detta bevisades kanske bäst vid förra veckans kraftiga baisse på New York-börsen, vilket, som å annat ställe i dagens tidning nämnes, visade sig hava ganska kraftiga återverkningar på Stockholmsbörsen. Dessa risker kunna genom en allt mera fullständad ekonomisk organisation minskas men aldrig helt avlägsnas. Ett riskomoment faller kanske starkare än de andra i ögonen, nämligen det som ligger i koncernens till synes absoluta beroende av sin upphovsman och ledare, Ivar Kreuger. Ett vittnesbörd om personlighetens triumf över organisation och teknik, men även om människoverkets bräcklighet och osäkerhet.

C. P. jubilerar.

VÅR kollega, Canada Posten, har i dagarna begått sitt kvartsekeljubileum och utsänder för denna vecka med anledning därav ett rikhaltigt och gediget jubileumsnummer.

Det ligger en oerhörd möda och en aldrig sinande kärlek till de mål och ideal, vår kollegas ledning uppsatt som sina, i att under 25 år, vecka efter vecka i ett nytt land på ens eget hävdvunna språk, bringa fram för en övervägande religiös läsekrets ord av gudsfruktan och människokärlek.

Den största äran av detta företags bestående genom tiderna tillfaller dess ekonomidirektör, mr. A. Hallonquist, själv en uppriktig och kraftig religionens förkämpe, som genom egna umbäranden och en aldrig sviktande tro på sitt företags betydelse för våra svenska utvandrare, har nedlagt ett arbete för Canada Postens bestående som aldrig kan komma att värdesättas i dollars och cents.
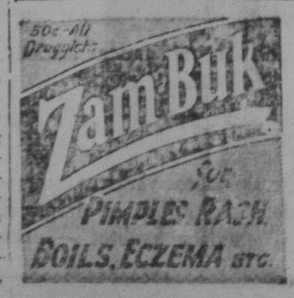
Om än vi icke alltid kunna sympatisera med vår kollegas tankegång och om än i gångna tider meningsutbyten förekommit mellan våra bägge företag, vilja vi dock med uppriktiga känslor och varma välgångsönskningar för framtiden, sälla oss till alla dem, som i dessa dagar med tacksamhet och beundran hylla ledningen för C. P. för dess oegennyttiga och självuppoffrande arbete för sin tros och svenskhetens bevarande på denna kontinent.